

Michael Møllegaard Jessen

Medarbejder- repræsentanter i det offentlige

under medvirken af

Henrik Witt

Lina Gisselbæk Lauritsen

KARNOV
GROUP

Michael Møllegaard Jessen
under medvirken af Henrik Witt og Lina Gisselbæk Lauritsen
Medarbejderrepræsentanter i det offentlige
1. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2025

ISBN 978-87-619-4621-8

Omslag: Sine Andersen, Karnov Group Denmark
Sats: Integra, Indien
Tryk: Drukarnia WDS Sandomierz, Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst og
Node. Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Forkortelser	7
1. Historik og udviklingstræk	17
1.1 Tillidsrepræsentanter fra slutningen af 1800-tallet	17
1.2 Hovedaftalerne i den private sektor med særligt henblik på tillidsrepræsentanter	18
1.3 Kollektive overenskomster i den private sektor	20
1.3.1 Beskyttelse af tillidsrepræsentanten mod afskedigelse	21
1.3.2 Tillidsrepræsentantens forudsætninger	23
1.3.3 Tillidsrepræsentantens funktion	24
1.3.4 Samarbejdsudvalg i den private sektor	26
1.4 Den historiske udvikling i den offentlige sektor	27
1.4.1 Tillidsrepræsentanter	28
1.4.2 Centralt indgåede tillidsrepræsentantaftaler	29
1.4.3 Samarbejdsudvalg i den offentlige sektor	31
1.4.3.1 Staten	32
1.4.3.2 Kommuner og regioner	34
1.4.4 EU-direktiv og lov om information og høring ...	36
2. Det offentlige arbejdsmarked, organisationer og regelgrundlag ...	39
2.1 Det statslige arbejdsmarked	40
2.2 Det kommunale og regionale arbejdsmarked	41
2.3 Organisationer på det offentlige arbejdsmarked	41
2.3.1 Medarbejder- og Kompetencestyrelsen	42
2.3.2 CFU	42
2.3.3 KL og Danske Regioner	43
2.3.4 Forhandlingsfællesskabet	44

Indholdsfortegnelse

2.4	Regelgrundlag med relevans for medarbejderrepræsentanter på det offentlige arbejdsmarked	44
2.4.1	EU-retsgrundlaget	45
2.4.2	Lovgrundlaget	45
2.4.3	Aftalegrundlaget	47
2.4.3.1	Aftaler om medarbejderrepræsentanter på statens område	48
2.4.3.2	Aftaler om medarbejderrepræsentanter på det kommunale og regionale forhandlingsområde	51
2.5	Medarbejderrepræsentation	53
2.6	Dækning af udgifter til tillidsrepræsentanternes aktiviteter	55
3.	Valg af tillidsrepræsentant	57
3.1	Antal medarbejdere som betingelse for at vælge tillidsrepræsentant	61
3.2	Valgbarhedsbetingelser for tillidsrepræsentant, fællestillidsrepræsentant og suppleant	65
3.2.1	Anciennitet	66
3.2.2	Andre valgbarhedsbetingelser	68
3.2.3	Ledere	70
3.3	Stemmeberettigede	72
3.4	Valget og valgperiode	74
3.5	Organisationens godkendelse og anmeldelse af tillidsrepræsentanten	75
3.5.1	Organisationens godkendelse	76
3.5.2	Organisationens anmeldelse over for arbejdsgiver	77
3.6	Arbejdsgivers indsigelsesret	81
3.6.1	Indsigelsesfrist på 3 uger	82
3.6.2	Begrundelsen for indsigelsen	83
3.6.2.1	Betydningen af en advarsel	86
3.6.2.2	Sygefravær	89
3.6.2.3	Samarbejdsevne eller samarbejdsvilje	90
3.7	Valg af fællestillidsrepræsentant	91
3.7.1	Fællestillidsrepræsentant for flere organisationer	93
3.7.2	Fællestillidsrepræsentant for en eller flere grupper tilhørende samme organisation	93
3.8	Tillidshvervets ophør	94
3.9	Fravigelsesmuligheder	99

4. Tillidsrepræsentantens virksomhed	103
4.1 Fremme og vedligeholde rolige og gode arbejdsforhold . . .	106
4.2 Organisationens vagthund og de ansattes ambassadør . . .	107
4.2.1 Tillidsrepræsentantens fuldmagt	108
4.2.2 Orientering ved ansættelse	112
4.2.3 Orientering ved afskedigelse	114
4.2.4 Orientering ved andre foranstaltninger	117
4.2.5 Organisationens vagthund over for andre organisationer	118
4.2.6 Medlemshverver og ambassadør i forhold til medlemmer	119
4.2.7 Tillidsrepræsentantens mulighed for at drøfte forhold med organisationen	120
4.3 Lokal forhandler	124
4.3.1 Lokalaftaler	125
4.3.2 Tillidsrepræsentanten som lønforhandler	125
4.3.2.1 Indgåelse af lønaftaler	126
4.3.2.2 Adgang til lønoplysninger	128
4.3.2.3 Tillidsrepræsentantens forhandlingsprærogativ	131
4.4 Bisidder ved tjenstlige samtaler	135
4.4.1 Hvad er en tjenstlig samtale?	135
4.4.2 Retsgrundlaget for at medtage en bisidder	139
4.4.3 Tillidsrepræsentantens opgave som bisidder	144
4.5 Tillidsrepræsentanten som arbejdsmiljørepræsentant . . .	145
4.6 Andre opgaver	146
4.7 Tid til tillidsrepræsentantarbejdet	147
4.7.1 Nødvendig og tilstrækkelig tid til det lokale tillidsrepræsentantarbejde	148
4.7.2 Uddannelse af tillidsrepræsentanter, organisationsaktiviteter m.v.	150
4.8 Løntillæg for hvervet som tillidsrepræsentant	153
4.8.1 Kompensationstillæg	155
4.8.2 Funktionsløn	156
4.9 Kompetenceudvikling under og ved tillidshvervets ophør	156
4.10 Fravigelsesmuligheder	157
5. Beskyttelse mod afskedigelse og væsentlige vilkårsændringer . .	159
5.1 Kravet om afskedigelse	164
5.2 Afskedigelsessagens gang	169

Indholdsfortegnelse

5.2.1	Forudgående orientering af organisationen og indkaldelse til forhandling	173
5.2.2	Lokal forhandling	178
5.2.3	Central forhandling	179
5.2.4	Sagen videreføres ved faglig voldgift	180
5.2.5	Særligt om forflyttelse og andre stillingsændringer	181
5.2.6	Ressortomlægninger i staten	185
5.2.7	Virksomhedsoverdragelse	187
5.3	Opsigelsesvarsler	189
5.3.1	Opsigelsesvarsel med et tillæg på 3 måneder ved opsigelse	190
5.3.2	Opsigelsesvarsel ved arbejdsmangel	194
5.4	Tvingende årsager	197
5.5	Tvingende årsager når afskedigelsen er begrundet i arbejdsmangel	199
5.5.1	Arbejdsmangel	200
5.5.2	Hvornår foreligger arbejdsmangel?	201
5.5.2.1	Tidspunktet for arbejdsmangel	202
5.5.2.2	Udefra kommende forhold forårsager arbejdsmangel	204
5.5.3	Tvingende årsager til at afskedige netop tillidsrepræsentanten ved arbejdsmangel	210
5.5.4	Omplacering	217
5.5.5	Relevante stillinger i forbindelse med omplacering	221
5.5.6	Tillidsrepræsentantens kvalifikationsniveau i forhold til kolleger og omplaceringsmuligheder	226
5.5.7	Uddannelse og omskoling	229
5.5.8	Konkurrencesituation med andre, der nyder særlig beskyttelse	235
5.6	Tvingende årsager når en afskedigelse er begrundet i tillidsrepræsentantens forhold	236
5.6.1	Sygdom	236
5.6.2	Betydningen af en advarsel ved tillidsrepræsentantens misligholdelse	243
5.6.3	Uegnethed	246
5.6.4	Samarbejde og loyalitet	252
5.7	Bortvisning af tillidsrepræsentant	263
5.7.1	Fremgangsmåden ved bortvisning	265
5.7.2	Bortvisningsgrundlaget	267

5.8	Særligt om tjenestemænd	282
5.8.1	Fremgangsmåden ved afskedigelse af tjenestemandsansatte tillidsrepræsentanter	282
5.8.2	Diskretionær afskedigelse	285
5.8.3	Disciplinære anklager	287
5.8.3.1	Tjenstligt forhør	287
5.8.3.2	Betydningen af disciplinær straf	289
5.8.4	Særligt om fratrædelsesaftaler for tjenestemandsansatte tillidsrepræsentanter	290
5.9	Fravigelsesmuligheder	292
6.	Arbejdsmiljørepræsentant	293
6.1	Valg af arbejdsmiljørepræsentant	294
6.2	Valgbarhed	296
6.3	Stemmeberettigede	298
6.4	Arbejdsmiljørepræsentants opgaver og tid til udførelse af hvervet	298
6.5	Beskyttelsen mod afskedigelse	299
7.	Medarbejderrepræsentanter i bestyrelser i statslige aktieselskaber	303
7.1	Betingelser for medarbejderrepræsentation	304
7.2	Stemmeret, valgbarhed og valgperiode	305
7.3	Opgaver og vederlag	305
7.4	Afskedigelsesbeskyttelse	306
8.	Samarbejdsudvalg og Medindflydelses- og medbestemmelsesudvalg (MED-udvalg)	307
8.1	Historik	307
8.2	Samarbejdsudvalg og MED-udvalg i forhold til samarbejdet mellem leder og tillidsrepræsentant	309
8.3	Aftalegrundlaget	310
8.3.1	Staten	310
8.3.2	Kommuner og regioner	311
8.4	Rammerne for arbejdet i samarbejdsudvalg og MED-udvalg	313
8.4.1	Den statslige samarbejdsaftale	313
8.4.2	MED-rammeaftalerne	315
8.5	Oprettelse, struktur og sammensætning af samarbejdsudvalg og MED-udvalg	316
8.5.1	Staten	316
8.5.2	Kommuner og regioner	319

Indholdsfortegnelse

8.6	Samarbejdsudvalgets og MED-udvalgenes opgaver og arbejdsområde	325
8.6.1	Information og drøftelse	325
8.6.1.1	Staten	326
8.6.1.2	MED-rammeaftalerne	328
8.6.2	Særligt om ledelsens informationspligt.	329
8.6.2.1	Staten	329
8.6.2.2	MED-rammeaftalerne	330
8.7	Fastlæggelse af retningslinjer	331
8.7.1	Staten.	331
8.7.2	Kommuner og regioner.	333
8.8	Arbejdsmiljø	335
8.8.1	Staten.	336
8.8.2	Kommuner og regioner.	337
8.9	Strategiske drøftelser i samarbejdsudvalg og MED-udvalg	338
8.9.1	Staten.	339
8.9.2	Kommuner og regioner.	339
8.10	De centrale parter opgaver.	339
8.10.1	Staten.	340
8.10.2	Kommuner og regioner.	340
8.11	Uddannelse af medlemmer af samarbejdsudvalg/ MED-udvalg	341
8.11.1	Staten.	341
8.11.2	Kommuner og regioner.	342
8.12	Beskyttelse og øvrige vilkår.	344
8.12.1	Staten.	344
8.12.2	Kommuner og regioner.	344
8.13	Uoverensstemmelser og retstvister	345
8.13.1	Staten.	345
8.13.2	Kommuner og regioner.	346
8.14	Brud på ledelsens informationspligt	346
8.14.1	Staten.	347
8.14.2	MED-rammeaftalerne	351
9.	Prøvelse.	353
9.1	Faglig voldgift	353
9.1.1	Indgivelse af klageskrift	355
9.1.1.1	Det statslige område.	355
9.1.1.2	Det kommunale og regionale forhandlingsområde	357

Indholdsfortegnelse

9.1.2	Kendelse	357
9.1.3	Godtgørelse	358
9.1.4	Særlige typesituationer for tillidsrepræsentanter. . .	359
9.1.4.1	Tillidsrepræsentanten afskediges, uden at der er taget højde for, at der skal foreligge tvingende årsager	360
9.1.4.2	Ansættelsesmyndigheden overholder ikke forhandlingsreglerne	361
9.2	Arbejdsretten	362
9.3	Tjenestemandssretterne	364
9.4	Domstolene	366
Litteraturliste		371
Domsregister		373
Stikordsregister		377